

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος.....	15

Κεφάλαιο 1

Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

1.1 Η ενότητα των φυσικών πραγμάτων.....	21
1.2 Σύμπαν - γαλαξίες - άστρα - πλανήτες.....	23
1.3 Μακροσκοπικά σώματα.....	25
1.4 Άτομα και μόρια.....	26
1.5 Πυρήνες.....	26
1.6 Τα στοιχειώδη σωματίδια και οι αλληλεπιδράσεις τους.....	27

Κεφάλαιο 2

ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΦΟΡΤΙΟ - ΠΕΔΙΟ - ΔΥΝΑΜΗ

2.1 Ο νόμος του Coulomb.....	39
2.2 Ηλεκτρικό πεδίο.....	40
2.3 Η αρχή της υπέρθεσης.....	41
2.4 Κατανομές φορτίου.....	42
2.5 Δυναμικές γραμμές.....	50
2.6 Ηλεκτρική ροή και ο νόμος του Gauss.....	51
2.7 Αγωγοί.....	54
Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....	56

Κεφάλαιο 3

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ – ΔΥΝΑΜΙΚΟ

3.1 Ηλεκτροστατική δυναμική ενέργεια.....	61
3.2 Ισοδυναμικές καμπύλες - βαθμίδα δυναμικού.....	65
3.3 Κίνηση φορτίου σε ηλεκτροστατικό πεδίο.....	69
Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....	74

Κεφάλαιο 4

ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΔΙΗΛΕΚΤΡΙΚΑ – ΠΥΚΝΩΤΕΣ

4.1 Επίπεδος πυκνωτής.....	79
4.2 Σφαιρικός πυκνωτής.....	80
4.3 Ηλεκτροστατική ενέργεια.....	83
4.4 Συνδεσμολογία πυκνωτών.....	85
4.5 Διηλεκτρικά και πόλωση.....	86
Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....	90

Κεφάλαιο 5

ΣΥΝΕΧΕΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΡΕΥΜΑ – ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΝΟΜΟΣ ΤΟΥ ΟΗΜ – ΚΥΚΛΩΜΑΤΑ

5.1 Ηλεκτρικό ρεύμα	95
5.2 Πυκνότητα ρεύματος.....	95
5.3 Ειδική αντίσταση - Αγωγιμότητα.....	96
5.4 Θερμικός συντελεστής αντίστασης.....	98
5.5 Νόμος του Ohm	100
5.6 Ωμική αντίσταση.....	101
5.7 Ηλεκτρεγερτική δύναμη (Η.Ε.Δ).....	103
5.8 Προσαρμογή πηγής - καταναλωτού.....	106
5.9 Συνδεσμολογία αντιστάσεων.....	108
5.10 Κανόνες του Kirchhoff.....	110
Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....	113

Κεφάλαιο 6

ΡΕΥΣΤΟΣΤΑΤΙΚΗ

6.1	Το ρευστό	119
6.2	Το ρευστό σε ηρεμία.....	120
6.3	Συμπιεστότητα των υγρών	121
6.4	Πίεση μέσα σε ρευστό.....	123
6.4.1	Υδροστατική πίεση.....	123
6.4.2	Ατμοσφαιρική πίεση.....	124
6.5	Αρχή του Pascal.....	126
6.5.1	Το υδραυλικό πιεστήριο.....	126
6.5.2	Αρχή των συγκοινωνούντων δοχείων.....	127
6.5.3	Προσδιορισμός της πυκνότητας αγνώστου υγρού	127
6.5.4	Μέτρηση της πίεσης - Μανόμετρα.....	128
6.6	Άνοση και αρχή του Αρχιμήδη.....	130
6.7	Επιφανειακά φαινόμενα.....	132
6.7.1	Επιφανειακή τάση.....	133
6.7.2	Επιφανειακή τάση σε καμπύλες επιφάνειες.....	135
6.7.3	Επαφή υγρού στερεού σώματος - γωνία συνεπαφής.....	137
6.8	Τριχοειδές φαινόμενο.....	138
	Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα	142

Κεφάλαιο 7

ΡΕΥΣΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ

7.1	Το ρευστό σε κίνηση	151
7.2	Ενεργειακή εξίσωση.....	162
7.3	Εσωτερική τριβή.....	167
7.4	Ροή ρευστού σε σωλήνα.....	170
7.5	Διαστατική Ανάλυση και Δυναμική Ομοιότητα.....	177
7.6	Αριθμός Reynolds	179
7.7	Κίνηση αντικειμένων σε ρευστά	181
7.8	Δυναμική Άνοση - Φαινόμενο Magnus.....	185
	Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....	188

Κεφάλαιο 8

ΡΟΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

8.1	Διάδοση της θερμότητας δι' αγωγιμότητας.....	195
8.2	Ενεργειακό ισοζύγιο.....	196
8.3	Διάδοση θερμότητας με μεταφορά.....	200
8.4	Διάδοση της θερμότητας δι' ακτινοβολίας.....	202
8.5	Εφαρμογές της διάδοσης της θερμότητας.....	207
8.5.1	Επίπεδος τοίχος.....	207
8.5.2	Κύλινδρος.....	209
8.5.3	Επίπεδος τοίχος με πηγή θερμότητας.....	213
8.6	Αντίσταση θερμικής επαφής.....	215
Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....		219

Κεφάλαιο 9

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΡΟΗΣ (ΜΑΖΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΦΟΡΤΙΟΥ)

9.1	Εισαγωγή.....	225
9.2	Ροή μάζας - ροή φορτίου.....	226
9.2.1	Γέμισμα δοχείου - φόρτιση πυκνωτή.....	226
9.2.2	Άδειασμα δοχείου - εκφόρτιση πυκνωτή.....	228
9.3	Σύγκριση μεταξύ των φαινομένων ροής μάζας και ροής φορτίου.....	237
9.4	Ροή ενέργειας - ροή φορτίου.....	238
9.4.1	Απόψυξη θερμού σώματος - εκφόρτιση πυκνωτή.....	238
9.4.2	Θέρμανση σώματος - φόρτιση πυκνωτή.....	239
9.4.3	Ροή θερμότητας κατά μήκος μη μονωμένης ράβδου - δυσύρματη γραμμή μεταφοράς.....	240
Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....		245

Κεφάλαιο 10

ΤΟ ΜΑΓΝΗΤΙΚΟ ΠΕΔΙΟ ΚΑΙ ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ

10.1	Το άνυσμα της μαγνητικής επαγωγής.....	249
10.2	Κίνηση σε ηλεκτρομαγνητικό πεδίο.....	251

10.2.1	Κίνηση σε ομογενές μαγνητικό πεδίο.....	253
10.2.2	Κίνηση σε ηλεκτρικό και μαγνητικό πεδίο.....	255
10.3	Εφαρμογές της δύναμης Lorentz	258
10.3.1	Επιλογέας ταχυτήτων.....	258
10.3.2	Φασματογράφος μάζας.....	258
10.4	Ζώνες ακτινοβολίας της γης	260
10.5	Μαγνητικές δυνάμεις σε ρευματοφόρους αγωγούς.....	260
10.6	Το Φαινόμενο Hall.....	261
10.7	Ροπή σε βρόγχο ρεύματος.....	262
10.8	Ο νόμος των Biot-Savart.....	264
10.9	Νόμος του Ampere.....	268
10.10	Νόμος του Gauss για το μαγνητικό πεδίο	271
10.11	Δυνάμεις μεταξύ ρευματοφόρων αγωγών.....	273
10.12	Μαγνητικές ιδιότητες της ύλης	274
	Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....	278

Κεφάλαιο 11

ΕΠΑΓΩΓΗ - ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΕΠΑΓΩΓΗ - ΑΥΤΕΠΑΓΩΓΗ

11.1	Νόμος του Faraday.....	283
11.2	Κινητική Επαγωγή.....	285
11.3	Το ρεύμα μετατόπισης	289
11.4	Αμοιβαία επαγωγή.....	292
11.5	Αυτεπαγωγή	293
11.6	Συνεζευγμένα πηνία	294
11.7	Ενέργεια μαγνητικού πεδίου.....	294
	Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....	298

Κεφάλαιο 12

ΤΑΛΑΝΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑΛΑΝΤΩΤΕΣ

	Εισαγωγή.....	303
12.1	Απλή αρμονική κίνηση.....	305
12.2	Ταχύτητα και επιτάχυνση στην αρμονική ταλάντωση.....	307

12.3	Διαφορική εξίσωση της γραμμικής αρμονικής ταλάντωσης.....	308
12.4	Ενεργειακές σχέσεις στη γραμμική αρμονική ταλάντωση.....	309
12.5	Ταλαντούμενα ελατήρια.....	311
12.6	Απλό ή μαθηματικό εκκρεμές.....	313
12.7	Φυσικό εκκρεμές.....	315
12.8	Στροφικό εκκρεμές.....	317
12.9	Σύνθεση αρμονικών κινήσεων.....	318
12.10	Ανάλυση περιοδικών ταλαντώσεων κατά Fourier.....	322
12.11	Μηχανικές ταλαντώσεις με απόσβεση.....	323
12.11.1	Μη εξαναγκασμένες ταλαντώσεις.....	323
12.11.2	Εξαναγκασμένες ταλαντώσεις.....	331
12.12	Ηλεκτροδυναμικά ισοδύναμα.....	339
12.12.1	Στροφικές μηχανικές ταλαντώσεις.....	340
12.12.2	Ηχητικό σύστημα.....	340
12.12.3	Ηλεκτρομαγνητικά συστήματα.....	341
	Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....	345

Κεφάλαιο 13

ΚΥΚΛΩΜΑΤΑ ΜΕ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΡΕΥΜΑΤΑ

13.1	Κύκλωμα R-C (Φόρτιση και εκφόρτιση πυκνωτή).....	352
13.2	Κύκλωμα R-L (Φόρτιση και εκφόρτιση πηνίου).....	355
13.3	Κύκλωμα R-L-C χωρίς διέγερση.....	356
13.4	Αρμονικά διεγερόμενο κύκλωμα R-L-C σε σειρά.....	359
13.4.1	Ισχύς κυκλώματος R-L-C.....	364
13.4.2	Συντελεστής ποιότητας.....	368
13.5	Αρμονικά διεγερόμενο κύκλωμα R-L-C σε παράλληλη σύνδεση.....	373
	Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα.....	378

Κεφάλαιο 14

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΥΜΑΤΙΚΗ

14.1	Η έννοια του κύματος.....	383
14.2	Η έννοια της κυματικής εξίσωσης.....	385
14.3α	Η έννοια της ταχύτητας διάδοσης του κύματος.....	386

14.3β Η μορφή της κυματικής εξίσωσης	387
14.4 Η διαφορική εξίσωση του κύματος	388
14.5 Αρμονικά κύματα	393
14.6 Η φασική ταχύτητα	394
14.7 Η σχέση διασποράς $\omega = \omega(k)$	395
14.8 Η ταχύτητα ομάδας	397
14.9 Διαμόρφωση πλάτους - ταχύτητα ομάδας - κυματοπακέτο	400
14.10 Κύματα σε τρεις διαστάσεις	402
14.10α Επίπεδα κύματα	402
14.10β Σφαιρικά κύματα	405
Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα	407

Κεφάλαιο 15

ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΑ ΚΥΜΑΤΑ

15.1 Εισαγωγή - Το ηλεκτρομαγνητικό φάσμα	411
15.2 Διάδοση ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων - επίπεδα ηλεκτρομαγνητικά κύματα	414
15.3 Μεταφορά ενέργειας ηλεκτρομαγνητικού κύματος - το διάνυσμα Poynting	418
15.4 Συστήματα παραγωγής ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων	425
15.4.1 Παραγωγή ακτινοβολίας από επιταχυνόμενο φορτίο	425
15.4.2 Κεραίες ηλεκτρικού διπόλου	429
Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα	434

Κεφάλαιο 16

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΟΠΤΙΚΗ

16.1 Ιστορική αναδρομή - Η φύση του φωτός	439
16.2 Ανάκλαση και διάθλαση του φωτός	442
16.2α Η αρχή του Fermat	443
16.2β Η αρχή του Hugenst	447
16.2γ Ολική ανάκλαση - Οπτικές ίνες	449
16.2δ Πρίσματα - διασκεδασμός	450
16.3 Πόλωση	452

16.3α	Φυσικό και πολωμένο φως.....	452
16.3β	Πόλωση από ανάκλαση και διάθλαση	456
16.3γ	Πόλωση από σκέδαση.....	457
16.3δ	Πόλωση κατά τη διπλή διάθλαση.....	458
16.4	Συμβολή και Περίθλαση.....	459
16.4.1	Επαλληλία δύο κυματικών διαταραχών - Συμβολή.....	459
16.4.2	Επαλληλία πολλών κυματικών διαταραχών	465
16.4.3	Επαλληλία συνεχούς κατανομής κυματικών διαταραχών	470
16.4.3α	Περίθλαση από μια σχισμή	470
16.4.3β	Διακριτική ικανότητα σχισμής και οπής	473
16.4.4	Περίθλαση από N σχισμές - Φράγμα περίθλασης.....	474
Ερωτήσεις - Ασκήσεις - Προβλήματα		480
Βιβλιογραφία.....		483